

Dodatno zdravstveno zavarovanje

V Adriaticu Slovenici že vedo: z novim letom podražitev

Med vrsticami je slutiti, da bo podražil tudi Triglav, a se do zdaj še ni odprto izrekel – Vzajemna bo s starimi cenami zdržala še vsaj tri mesece

LJUBLJANA – Zavarovalnica Adriatic Slovenica je včeraj prva sporočila, da bo z novim letom podražila dodatno zdravstveno zavarovanje, in to predvsem zaradi rasti stroškov zdravstvenih storitev ter plač v zdravstvenem sektorju in posledični rasti škode na področju tega zavarovanja. Te pritiské čutijo vse naše tri dopolnilne zdravstvene zavarovalnice, a z odkritim napovedjo podražitev še čakajo. Pri Vzajemni menijo, da bodo pri starih cenah zdržali še vsaj tri mesece, pri Triglavu zdravstveni zavarovalnici pa gotovo do konca leta.

Stroški zdravstvenih storitev in rasti plač v zdravstvu so se, kažejo analize, v obdobju od septembra lani do septembra letos v povprečju povišali za šest odstotkov. Najbolj, kakor navajajo pri Adriaticu Slovenici (AS), storitve v bolnišnicah in specialističnih ambulantah. Izstopajo pa menda tudi višji stroški zobozdravstvenih storitev, tehničnih pripomočkov, reševalnih prevozov, kakor tudi drugo. Pri Adriaticu Slovenici, ki jo vodi Gabrijel Škof, ugotavljajo: »Analiza je tudi pokazala, da bo k velikemu povišanju stroškov v naslednjem letu dodatno prispevalo povišanje cen zdravstvenih storitev zaradi povečanja plač v zdravstvu. Sredstva za plače in prispevke delodajalcev v zdravstvu namreč predstavljajo kar okrog 60 odstotkov v strukturi cene zdravstvene storitve.«

GABRIJEL ŠKOF

Tudi pri Triglavu zdravstveni zavarovalnici so odgovorili, da bodo povišane plače vplivale na povišanje cen zdravstvenih storitev, s tem pa se bodo povečali tudi pritiski izvajalcev zdravstvenih storitev na javno zdravstveno blagajno in na zavarovalnice, ki izvajajo dodatno zdravstveno zavarovanje. Zavarovalnica Triglav: »V kolikor se bodo ta gibanja nadaljevala, bodo morale

v prihodnosti zdravstvene zavarovalnice najverjetneje preveriti vzdržnost višine sedanje premije dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, vendar se to pri Triglavu zdravstveni zavarovalnici letos ne bo zgodilo.«

Se vsaj tri prihodnje mesece pa se bodo podražitev dodatnih zdravstvenih storitev pri naši največji dopolnilnozdravstveni zavarovalnici – Vzajemni. Tudi pri tej opozarjajo, kakor pri obeh njenih konkurentkah, da sta dvig plač v zdravstvu in finančna kriza vplivala na

cene zdravstvenih storitev, a tudi če bi »prišlo do precejšnjega dviga stroškov zdravstvenih storitev, bi Vzajemna z učinkovitim poslovanjem ohranjala nizke obračunovane stroške in tako poskrbela, da bi bila korekcija premije čim manjša. Vzajemna bo v vsakem primeru držala obljubo svojim zavarovancem in ponujala najnižjo premijo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji.«

Kakorkoli, pri Adriaticu Slovenici so včeraj javnosti že posredovali sporočilo, da bodo s 1. januarjem prihodnje leto podražili dodatno zdravstveno zavarovanje, Triglav zdravstvena se do morebitnih sprememb po 1. januarju še ni opredelila, pri Vzajemni pa so gotovi, da bodo zdržali do sredine februarja, če to pomeni naslednje tri mesece, v katerih podražitev ne načrtujejo.

Adriatic Slovenica pa opozarja tudi na spremembo zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), po kateri socialno ogroženim zavarovancem ne bo treba več plačevati premije. »S 1. januarjem 2009 bi namreč začela veljati novela ZZVZZ-K (Ur.L. 76/2008, 6. člen), po kateri bodo lahko socialno ogroženi zavarovanci z izdano odločbo o socialni pomoči oproščeni doplačila. Plačevanje doplačil bo s tem prevzela država prek Zavoda za zdravstveno zavarovanje (ZZSZ). Za občane, ki so dopolnilno zavarovani, bo polica dopolnilnega zavarovanja za čas veljave odločbe o socialni pomoči mirovala, v tem obdobju pa jim ne bo treba plačevati premije.«

SILVA ČEH

Dopolnilno zdravstveno zavarovanje

	Število zavarovancev	tržni delež	osnovna mesečna cena	stara	stara	s popustom
Vzajemna	900.000	63 %	—	21,75 €	—	21,10 €
Adriatic Slovenica	340.000	23 %	24,59 €	22,63 €	(21,95)	23,85 €
Triglav Zdravstvena	235.000	14 %	—	22,66 €	—	21,98 €

DELO Vir: zavarovalnice, november 2008

Akt o tajnosti, zaupnosti in varnosti komunikacij ter hrambi podatkov

Bo hrambo internetnih podatkov plačala država?

Operaterji imajo tudi precej vprašanj glede tega, komu lahko posredujejo hranjene podatke – Obveznost dvoletne hrambe podatkov

LJUBLJANA – Do 13. decembra je v javni obravnavi splošni akt o tajnosti, zaupnosti in varnosti elektronskih komunikacij ter hrambi in zavarovanju hranjenja podatkov. Kot je pokazala javna predstavitev akta, ki sta jo pripravila agencija za pošto in elektronske komunikacije (Apek) in informacijski pooblaščenec, imajo operaterji precej vprašanj glede tega, komu lahko posredujejo hranjene podatke, in glede stroškov hrambe. Podatke o internetni komunikaciji bodo morali začeti hraniti 15. marca prihodnje leto.

Zakon o elektronskih komunikacijah (Zekom) določa zgolj, da morajo operaterji sprejeti ustrezne oz. primerne organizacijske ukrepe za hrambo podatkov, vendar marsikdo ni prav dobro vedel, kaj je ustrezno ali primerno.

Zato namerava Apek izdati omejen splošni akt, ki natančneje opisuje, kakšne notranje postopke mora izvesti operater, da bo podatke hranil s kar najmanjšim tveganjem. Gre za podatke o tem, kdo so kom komunicirali ter kdaj in kako dolgo je komunikacija potekala. Ker se prihodnje leto začne obvezna hramba podatkov o priklopu na internet in poslani elektronski pošti, bo v zgodbo vključeni nekaj novih, tudi manjših operaterjev.

Zato splošni akt predvideva tudi možnost, da se hramba delno ali v celoti prepusti zunanjemu izvajalcu, ki pa mora prav tako upoštevati vse zahteve tega pravilnika. Za manjše operaterje bi bila vpeljava celotnega sistema predraga, saj ne gre zgolj za tehnične rešitve in strojno opremo, temveč tudi za notranjo organizacijo, urejanje dokumentacije in še kaj. Prav zato so operaterji z Zekom opozorili, da jim je država v Zekomu naložila obvezo dvoletne hrambe podatkov, hkrati pa nanje preložila stroške, ki jih imajo s tem. Zato je pričakovati, da se bodo ob spreminjanju omejenega zakona, ki ga že pripravljajo na direktoratu za elektronske komunikacije gospodarskega ministrstva, znova okrepili pozivi opera-

terjev, naj sredstva za izvajanje obvezne hrambe zagotovijo država.

Operaterji imajo tudi pomisleke, komu lahko izročajo hranjene podatke, saj Zekom predvideva le izročanje podatkov na podlagi sodne odredbe. Vendar je predstavnik Informacijskega pooblaščenca Andrej Tomšič opozoril, da zakon o varstvu osebnih podatkov posamezniku daje sistemsko pravico, da izve, kakšni podatki se o njem hranijo v kateri koli bazi podatkov. In ker Zekom izrecno ne omejuje te pravice, bi jim morali operaterji posredovati podatke. Operaterji pa se branijo, da bodo zaradi tega imeli še večje stroške. Toda Tomšič je poudaril, da temeljne človekove pravice nimajo cene. MATJAZ ROPRET

V Elan Marine o svetovni krizi na navtičnih trgih

BEGUNJE NA GORENJSKEM – Recesija in finančna kriza sta že močno prizadeli navtični trg, saj je prodaja manjših plovil letos upadla skoraj za 60, velikih plovil pa za 20 odstotkov. Kriza je močno udarila tudi begunjski Elan Marine, katerega prodaja se je zmanjšala za 30 odstotkov, so sporočili iz podjetja, ki ima zaradi zmanjšane proizvodnje sto presežnih delavcev od 180, kolikor jih je presežnih v celotnem Skimaru. Dobre srednje velikih plovil dolžine od 30 do 50 čevljev, ki jih proizvaja tudi Elan Marine, so letos upadle za 40 odstotkov.

Analitiki in navtični strokovnjaki predvidevajo, da bodo zaostrene razmere na navtičnem trgu trajale prihodnji dve leti, kar bo pomenilo nadaljnjo recesijo navtične industrije. Medtem ko postopki za pripravo programa razreševanja presežnih delavcev tečejo, pa so se v javnosti pojavili tudi nekateri občutki o nepravilnostih, ker je delodajalec pozval zaposlene k predložitvi določene dokumentacije. Dvome glede morebitnih spornih postopkov je odpravil danes izredni inšpekcijski nadzor, katerega ugotovitve so skladne tudi s predhodnimi pojasnitvami informacijske pooblaščenke. Inšpektor za delo namreč ugotavlja, da dosedanj postopki ne izkazujejo odstopanj od določb zakona o delovnih razmerjih. STA

Kam plove urad za varstvo konkurence

Neodvisnost UVK bi zagotovil kolegijski organ za odločanje

Jani Soršak: Zdaj smo sicer neodvisni, nismo pa samostojni – Meni, da bi ob direktorju potrebovali še nekaj članov, vsaj tri ali pet, ki bi jih imenoval DZ

LJUBLJANA – Nedavni obisk predsednika vlade Boruta Pahorja na uradu za varstvo konkurence – kot ga je javnosti v četrtek v Portorožu opisal premier: prvič, zadnjič in nikoli več – je bil pravzaprav logična poteza. Čeprav koalicijska komisija (predvsem v zvezi s »protitajkunskimi« postopki) zatrjuje, da bo nadzorni organ, kot so agencija za trg vrednostnih papirjev, urad za varstvo konkurence in urad za varstvo potrošnikov, omogočila samostojno in neodvisno delovanje, kaj dlje od pogosto interpretirane floskule o osamosvojitvi in združitvi obeh uradov niso prišli. Zato se je Pahor »pri virusu« pozanimal, kako bi načeloma zadeva lahko delovala v praksi, predvsem pa je zaposlenim na uradu zagotovil finančno in moralno podporo pri nadaljnjem delu ter obljubil, da bo preprečil vsakršne morebitne pritiské.

Mitja Gaspari je še pred imenovanjem v vlado na eni od okroglih miz v Trgovinski zbornici Slovenije poudaril potrebo po tem, da urad za varstvo konkurence postane samostojna in od politike neodvisna institucija. Zato je menil, bi ga morali izločiti iz sestave ministrstva za gospodarstvo, imenovanje direktorja pa prepustiti na primer parlamentu. Po oblikovanju koalicijske je bil v vseh različnih predlogih koalicijskega sporazuma med nalogami gosposarskega dela vlade zapisan tudi »prenos nadzornih funkcij države (nadzor finančnega sistema, varstvo konkurence, zaščita potrošnikov) na neodvisne nadzorne institucije s podobnim statusom, kot ga ima Banka Slovenije«. Če povzamemo iz nekaterih medijev, je Pahor nekajkrat dejal celo, da bodo omejen nadzorne institucije prišle pod okrilje Banke Slovenije, a po besedah poznavalcev je moral biti to spodrselaj, saj vsaj urad za varstvo konkurence in urad za varstvo potrošnikov tam nimata kaj početi. Skratka, najodgovornejši člani vlade

O tem, ali bi bilo modro združiti področji varstva konkurence in varstva potrošnikov, v samostojno agencijo, ali bi bilo to dve ločeni samostojni instituciji, so mnjena deljena. Pomisleki so do neke mere verjetno upravičeni, saj sta sedanja urada povsem različna: po načinu in obsegu dela, kadrovske zasedenosti, pomenu in ugledu. Težko si je predstavljati, da bi si Soršak kot sogovornik »nakopal na glavo« še Bredu Kutin, predsednik Zveze potrošnikov Slovenije.

»prenos nadzornih funkcij države (nadzor finančnega sistema, varstvo konkurence, zaščita potrošnikov) na neodvisne nadzorne institucije s podobnim statusom, kot ga ima Banka Slovenije«. Če povzamemo iz nekaterih medijev, je Pahor nekajkrat dejal celo, da bodo omejen nadzorne institucije prišle pod okrilje Banke Slovenije, a po besedah poznavalcev je moral biti to spodrselaj, saj vsaj urad za varstvo konkurence in urad za varstvo potrošnikov tam nimata kaj početi. Skratka, najodgovornejši člani vlade

de očito še nimajo opredeljene vizije, kako natančno naj bi gledala reorganizacija teh institucij, imajo pa trden namen, da bodo to v bližnji prihodnosti, denimo do jeseni prihodnje leto, tudi izpeljali.

Borut Pahor: Politika se ne bo vpletala

Po neuradnih informacijah sta se Pahor in Soršak v torek pogovarjala o mogočih rešitvah, o načelnem pristopu k spremembam in o pri-

JANI SORŠAK

pravljenosti zanje. Pahor je menda varuhu konkurence zagotovil tudi, da se politika ne bo vpletala v odločanje urada in da bo imel UVK zagotovljene tudi materialne pogoje (natančneje, denar za naročanje študij) za argumentiran nastop proti močnim odvnetikom strank v postopkih pred uradom. O tem, ali je beseda povsem naključno nanesla konkretno na prodajo Mercatorja, molčijo celo kuloarji.

In kako vidi prihodnjo organiziranost urada sedanji varuh konkurence? Jani Soršak je v predsinoc-

njem pogovoru s študenti na Pravni fakulteti v Ljubljani omenil, kaj pričakuje od nove vlade: samostojnost in neodvisnost pri delu. »Zdaj,« je dejal, »smo sicer neodvisni, nismo pa samostojni. Smo organ v sestavi ministrstva za gospodarstvo, prek katerega se urejajo naše kadrovske in finančne zadeve.«

Eden ključnih pogojev za samostojnost in neodvisnost nadzornega organa bi bila postavitve kolegijskega organa, ki odloča v zadevah, podobno kot pri državni revizijski komisiji, je nato za Delo pojasnil Jani Soršak. »Direktor lahko operativno vodi zadeve, pripravlja primere. Da pa bi resnično zagotovili neodvisnost za dalj časa, bi potrebovali še nekaj članov, vsaj tri ali pet, ki bi jih imenoval državni zbor in bi imeli kvazi jurisdikcijo. To je pomembnejše kot vprašanje, ali bo urad dobil status agencije.«

Po sedanjim ureditvam urad vodi in odločujoče sprejema direktor – državni uradnik, ki ga po opravljenem natečajnem postopku in ob soglasju sornega ministra imenuje vlada. Po interni ureditvi urad vodi in odločuje sprejema direktor – državni uradnik, ki ga po opravljenem natečajnem postopku in ob soglasju sornega ministra imenuje vlada. Po interni ureditvi urad vodi in odločuje sprejema direktor – državni uradnik, ki ga po opravljenem natečajnem postopku in ob soglasju sornega ministra imenuje vlada. Po interni ureditvi urad vodi in odločuje sprejema direktor – državni uradnik, ki ga po opravljenem natečajnem postopku in ob soglasju sornega ministra imenuje vlada.

Po eni od zamisli bi prvega varuha konkurence lahko državnemu zboru predlagal celo predsednik države, podobno kot velja za računsko sodišče, ustavne sodnike, varuha človekovih pravic itn. Tu se pojavi dilema, ali je sprejemljivo, da bi bil varuh konkurence funkcionar v pravem pomenu besede, torej politični funkcionar, ali naj bo zgolj »sodni« funkcionar. Soršak zagovarja zadnje. BOŽENA KRŽNIK

V petek spet rast delnic

Na borzi prevladala zelena

SBI 20 je pridobil dobrega 1,5 odstotka vrednosti – V petkovem odboju še ni videti znamenj dolgoročne rasti, opozarjajo borzni posredniki

LJUBLJANA – Po štirih dneh strmega padanja tečajev, ko je z domačega borznega parketa izpuhtelo za več kot 1,4 milijarde evrov premoženja, so se glave vlagateljev v petek nekoliko ohladile. Tisti z nekaj denarne rezerve so se celo opogumili in previdno začeli z nakupi delnic, kar se je ob koncu petkovega trgovanja pokazalo z rahlo rastjo indeksa SBI 20. Vodilni indeks ljubljanske borze je včeraj pridobil dobrega 1,5 odstotka vrednosti in končal trgovanje pri vrednosti 4033,11 točke, vendar bilanca tedna še ne kaže na prihod boljših časov. V tednu, ki se izteka, je borza doživela tudi enega bolj črnih obdobij v svoji zgodovini; najhuje je bilo v četrtek, ko je ljubljanski borzni indeks doživel največji dnevni padec v zadnjem desetletju, skupaj pa so se delnice uglednih domačih podjetij v zadnjem tedni pocenile za kar dohrih 16 odstotkov.

Po globokem četrtekovem padcu so se tečaj delnic domačih podjetij v petek občutno zvišali, nekoliko bolj optimističen je bil tudi pogled na borzno tečajnico. Medtem ko je v njej še v četrtek prevladovala rdeča barva, so se nekatere delnice včeraj vendarle obarvale v zeleno, čeprav kakšnega hudega povpraševanja po njih ni bilo. V petkovem odboju tudi še ni videti znamenj dolgoročne rasti, sta včeraj poudarila Matjaž Bernik in Jan Javornik iz borznoposredniških družb Ilirika

nic, pri čemer velja izpostaviti predvsem dve vrsti prodajalcev: prvi so vzajemni skladi, ki se srečujejo z visokimi odliivi svojih sredstev, prodajajo pa tudi investitorji, ki so že utrpeli visoke izgube. Med njimi so tudi takšni, ki so nakupe delnic financirali s posojili in so jih banke pozvale k dodatnim jamnjam. »Tudi včeraj je bila najbolj likvidna delnica novomeške Krke. Lastnika je zamenjal za 2,8 milijona evrov delnic novomeškega farmacevta, kar pa se ni pokazalo v vi-

v petek naše določeno podporo, kljub temu pa je bila delnica Krke zalagana s ponudbo,« je poudaril Bernik. Skupaj so vlagatelji včeraj sklenili za skoraj 4,6 milijona evrov poslov, kar je »za te čase relativno veliko,« je menil Javornik. V prvi kotaciji so se včeraj sicer najbolj podražile delnice Luke Koper, ki so se okrepile za 5,08 odstotka na 23,56 evra. Petek je bil naklonjen tudi delničarjem Nove Kreditne banke Maribor (NKBM). Z delnicami banke je bilo sklenjenega

Gibanje tečajev izbranih delnic

na Ljubljanski borzi dne 21. 11. 2008

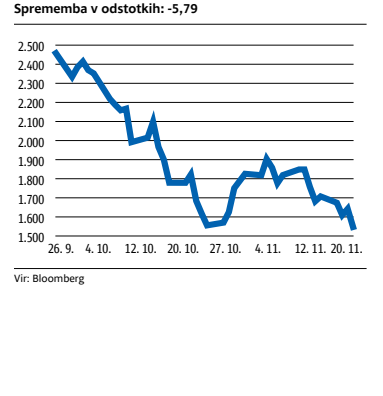
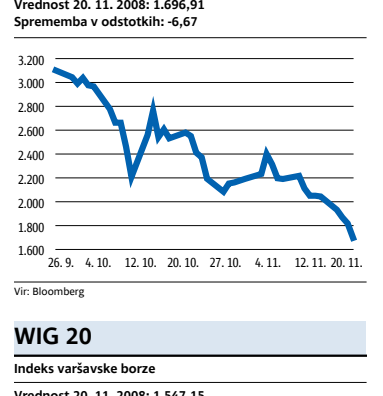
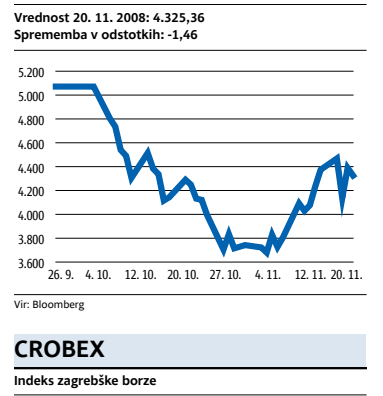
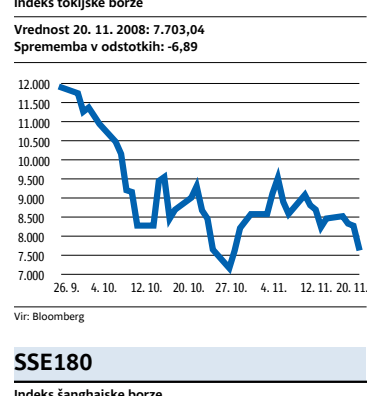
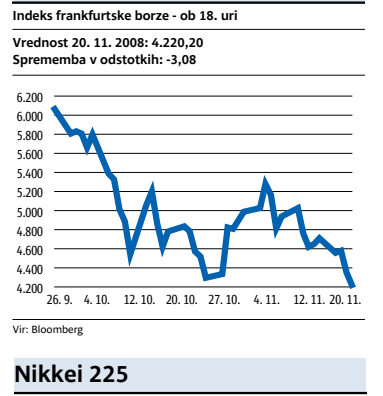
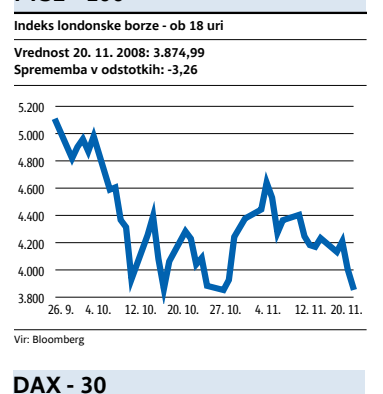
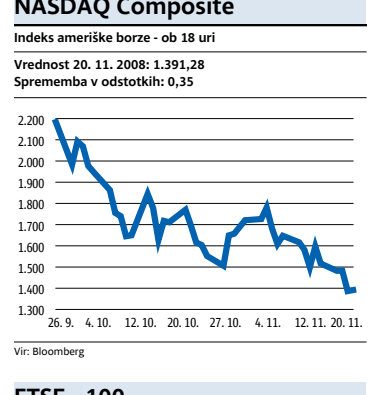
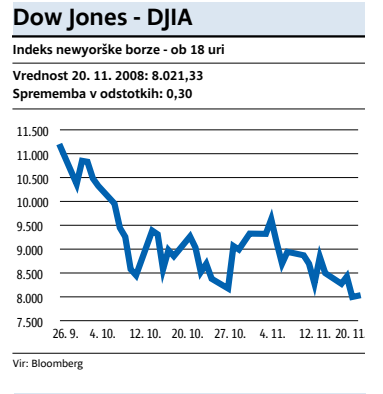
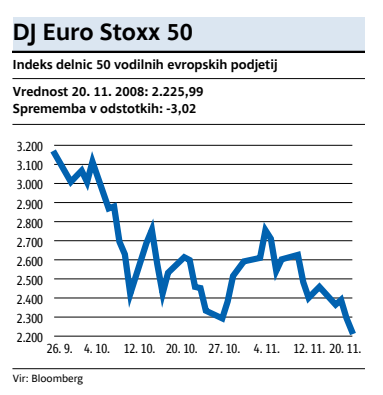
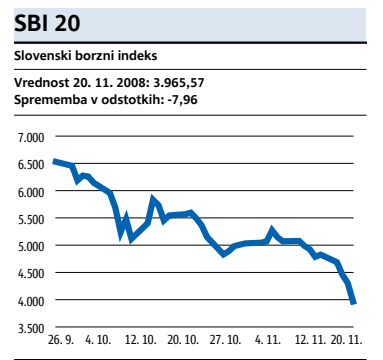
podjetje	enotni tečaj v €	spremenba v odstotkih	promet v 000 €
Gorenje	13,99	0,14	92,15
Intereuropa	9,21	-5,83	33,47
Krka	50,80	0,38	2.891,55
Luka Koper	23,56	5,08	59,43
Mercator	165,82	0,04	83,74
Petrol	251,70	1,19	155,05
Telekom Slovenije	145,58	1,98	156,36
Istrabenz	36,78	-0,46	62,92
Nova Kreditna Banka Maribor	11,99	8,80	242,18
Pivovarna Laško	42,83	1,01	31,48
Pozavarovalnica Sava	13,00	0,31	129,94
Sava	250,38	-1,31	174,02
Zavarovalnica Triglav	18,12	2,84	7,25

DELO Vir: Ljubljanska borza

soki rasti delnice, ki se je z 0,38-odstotno rastjo enotnega tečaja obdržala na ravni četrtekovega trgovanja pri 50,80 evra. »Po obdobju zelo močnih padcev, ki smo jim bili priča na borzi, so vrednosti delnic

242.180 evrov prometa, ob tem so se podražile za 8,80 odstotka na 11.99 evra.

In kako naprej? Po mnenju obeh sogovornikov so pred borzo še vedno negotovi časi, prav tako je še prezgodaj za napovedi, kdaj bodo delniški tečaji dosegli dno. Počakati pa bo treba tudi na prve realne ocene, kako bo na poslovanje domačih podjetij vplivala recesija. Ta namreč prihaja z zamudo, opozarja Javornik. »Recesija se v poslednjih rezultatih podjetij praviloma vidi v obdobju od šestih do devetih mesecev po borzni recesiji, za kolikor ponavadi prehiteva realni sektor. Torej se bo prava recesija v vrednotenju podjetij pokazala šele v polletnih rezultatih prihodnje leto,« je poudaril sogovornik. VANJA TEKAVEC

http://studio.delo.si

GOSPODARSKO FINANČNI TEORIK

PONEDELJKOVA PRILOGA DELA.

V TEJ ŠTEVILKI

- Aktualno: Plačilne zamude se stopnjujejo
- Intervju: Milan Medved, predsednik Energetske zbornice Slovenije Slovenija potrebuje nove elektrarne vseh vrst
- FT-tema: Najboljša podjetja

Svet financije v Delu.